

Anna néni egyidős a 80 éves Klebelsbergteleppel

AZ ELSŐ LAKÓK VONATTAL JÖTTEK

Klebelsbergtelepről átköltöztem Alsóvárosra, amikor férjhez mentem. Honvágymat csak fokozta, hogy a harangszó alsóvárosi házunkig hallatszott – meséli Kispéter Jánosné Csala Anna, aki egyidős Klebelsbergteleppel. Nyolcvan évvel ezelőtt, amikor az első vasutascaládok ide érkeztek, nem volt se ivóvíz, se kocsit, és utcából is csak néhányat nyitottak. Mára több száz család él itt. A telep folyamatosan fejlődik, egyre keresettebb az ingatlanpiacon.

BOBKÓ ANNA

Harangláb; Dezső, a fagyis; 74-es busz; sorompó. E fölörölés hallatán az átlagolvasóban valószínűleg csak különálló képek jelennek meg. Viszont azokban, akik a körtöltésen kívül, a Rendező pályaudvar mellett laknak, már körvonala az otthonuk: Klebelsbergtelep.

Jó szomszéd vasutasok

- Miért szerettek itt lakni? - ismételt meg kérdésünket a Rendező téri buszmegállóban Aradiné Gulyás Márta. - Mert csend van és nyugalom. A családommal biztonságban érezzük magunkat - hallottuk a fiatal asszonytól, aki még csak kilenc hónapja él Szeged kertvárosi részén, de a kezdetektől tapasztalta azt a különleges hangulatot, ami az első lakókat egy életre itt marasztalta.

- A trianoni békeszerződés után tízezrek menekültek Magyarországra. Az 1920 és 1921-ben, Vajdaságból több száz menekült vasutas család érkezett a Szeged-Rendező pályaudvarra. Kénytelenek voltak huzamosabb ideig a vagonokban lakni, végül a pályaudvar mögött kaptak házhelyeket - beszélt az első telepesekekről Újvári Edit. A főiskolai docens a '90-es évek eleje óta a telep lakója. A Klebelsbergtelepi Polgári Kör Egyesület kilenc évvel ezelőtti újjáalakulása óta a Hírharang című, havonként megjelenő helyi kiadvány szerkesztője. Az itteniek ebből értesülhetnek - többek között - a különböző rendezvényekről (majális, focikupa, szemétszedő akció), a helyi civil csoportok működéséről, az új beruházásokról. De a telepről szóló helytörténeti kiadvány is a főiskolai docens nevéhez fűződik.

Szívesen mesél a múltból a nyolcvankét éves Rózsa Lászlóné Fodor Rozália is, aki születése óta Klebelsbergtelepen él.

Nem volt ivóvíz

- Kezdetben csak ásott kutak tartoztak a házakhoz. A bátyám a Rendező pályaudvarra járt át ivóvízért. Gyalogoltunk mindenhova. Kocsit csak nagyon ritkán láttunk a telepen. Aki akart, az a kisvasúttal utazhatott. Ez a tanyavilágból indult, és egészen a Roosevelt térig (akkoriban Rudolf térnek neveztek) vitte az utazót - emlékezett gyermek- és fiatalkorára Rózsa néni, miközben régi iskolás képeket mutatott. A tanintézet 1928-ban nyitotta meg kapuit. Első tanítója a Wéber házaspár volt, akikre az idősek azóta is úgy emlékeznek, mint a legkedvesebb emberekre a telepen. Áldozatos munkájukkal sokat tettek a helyiekért, fellendítették a közösségi életet. A tanító ter-



EMBLEMATIKUS FIGURÁK. Klebelsbergtelep legidősebb lakója: a 94 éves Nagy János, akit alacsony termete miatt mindenki csak Csöpi bácsinak hív. A bácsi a '40-es évek elején költözött a telepre. Mint sok más itt lakó, ő is vasutasként dolgozott. A háború alatt évekig hadifogolyként végzett kényszermunka nem törte meg: egészsége jól szolgált, és a humora is a régi - rendszerint megneveteti a nyugdíjas-klub résztvevőit. A telep legismertebb embere: Dezső, a fagyis, aki-nél forró nyári napokon szinte az összes itt lakó megfordul. Sok gyerek nőtt fel legendás fagyilaltján, aminek még a városból is a csodájára járnak.

vei alapján készült haranglábát 1929-ben szentelték fel. Az ünnepségen mint haranganya részt vett a kultuszminiszter felesége, gróf Klebelsberg Kunóné Botka Sarolta is. A harangtorony azóta a telep szimbóluma. - Amikor férjhez mentem, átköltöztem Alsóvárosra. De nagyon hiányzott a telep. A honvágymat csak fokozta, hogy a harangszó áthallatszott alsóvá-

Évek és nevek

1834-1922, Hattyas: a mai városrész akkoriban ártéri, belvizes terület volt. Az elnevezés valószínűleg onnan ered, hogy a hattyúk szerettek a vízinvényekkel benőtt részen úszkálni.

1922-1928, Vasutastelep: a Vajdaságból érkezett menekült vasutascaládok házhelyeket kapnak a várostól a területen.

1928-1958, Gróf Klebelsberg Kunó-telep: a Vasutastelep küldöttsége felkeresi Budapesten gróf Klebelsberg Kunó kultuszminisztert, járuljon hozzá, hogy a telep az ő nevét vegye fel. Ez év szeptemberében felszentelik az iskolát, egy évvel később Lapping Rózsa óvónő vezetésével megnyílik az óvoda. Júniusban felszentelik a haranglábát is, decemberben megalakul a gróf Klebelsberg Kunó-telepi Polgári Kör. 1932-ben fürdőhelyet létesítenek a polgári kör székháza, a jelenlegi Hársfa söröző udvarán és vízpartján. A fürdő 1967-ig működik.

1958-1991, Hattyastelep: a névváltoztatással a szocializmus idején a politikusok a Klebelsberg-tiszteletet akarják felszámolni.

1992-től napjainkig Klebelsbergtelep: Hegyi Ferenc, a telep tiszteletben álló lakója 420 aláírással ellátott kérelmet terjeszt be a szegedi önkormányzathoz, így kapja vissza egykori nevét a telep.



■ Klebelsberg-emléktábla a klebelsbergtelepi óvoda falán

rosi házunkba - mesélte Kispéter Jánosné Csala Anna. Miközben a teleppel egyidős néni a múltbeli szép emlékeken merengett, könny szökött a szemébe.

Strand a Holt-Tisza partján

Beszélt a színjátszó csoportról, a dalárdáról, a régi óvodai oltárról, a focicsapatról, s legkedvesebb nyári szórakozásokról: a strandolásról. Klebels-

bergtelepen ugyanis partfürdő működött, melyet a polgári kör létesített 1932-ben. A Holt-Tisza partján volt tekepálya, csónakkikötő, bérelhető kabinok. Az úszni nem tudóknak fából épített kosár jelentette a biztonságot. Még a városból is ide jártak strandolni az emberek. A smaragd zöld, tiszta vízbe azonban később szennyvizet vezettek, ezért a partfürdő az 1960-as évek második felében megszűnt.

Ahogy teltek-múltak az évek, s az első itt lakók szemük körül fölfedezték az első szarkalábat, úgy változott a telep arca is. Házak „bújtak ki” a földből, miattuk új utcákat kellett nyitni. Klebelsbergtelep kedvelt kertvárosi részévé vált, egyre többen költöztek ide.

A Holt-Tisza rehabilitációját még mindig nem sikerült ugyan véghezvinni, de sok újdonságról számolhatunk be. Például, hogy a helyiek és az alsóvárosi ferencesek adományából a polgári kör felújította a haranglábát. Vagy: várhatóan október végére befejeződik a munka a vasúti átjárónál, ahol kerékpárutat alakítanak ki. S bár a síneken át új út vezet majd az ideérkezőt, a használatától néhány évente rendszeresen felrepedező aszfalt alól itt-ott előbukkanó macskakő emlékezteti az új generációt a régmúltra.



INGATLANPIAC. Klebelsbergtelep egyre keresettebb az ingatlanpiacon. Az utóbbi két évben több tucat család vásárolt régi építésű házat, melyet később felújítottak vagy lebontottak, és helyére újat építettek - tudtuk meg Göröncséri Hajnalkától. Az ingatlan-tanácsadó az érdeklődőknek azt is kiemeli, hogy a telepről szinte könnyebb bejutni a belvárosba, mint Újszegedről. A régi építésű házak értéke 16-22 millió forint között mozog. A felújítókért és az új építésűekért akár 20-40 millió forintot is elkereshetnek.



■ Pap Sándorné, Kispéter Jánosné Csala Anna (a polgári kör zászlajával, melyet ő hímzett) és Rózsa Lászlóné Fodor Rozália

FOTÓK: MISKOLCZI RÓBERT